

SASHALMI
TANODA
ÁLTALÁNOS
ISKOLA

Helyi Tanterv

MATEMATIKA

Készült a Sashalmi Tanoda
Általános Iskola Pedagógiai
Programja és a Nemzeti Alaptanterv
2020. évi módosításaihoz kiadott
Kerettanterv alapján

Felső Tagozat
5-8. évfolyam

Bevezető

Az alapfokú képzés első – a matematikai alapkészségek kialakítását legfőbb célként megjelölő – nevelési-oktatási szakaszát követően az 5–8. évfolyamon a matematika tanulása-tanítása során a tudástartalmak fokozatosan válnak egyre elvontabbá. A konkrét tárgyi tevékenységekből indulva a képi szemléltetések, ábrázolások mellett megjelennek a szimbolikus modellek. A tanuló a fogalmak, jelenségek elemzése útján eljut azok megértésen alapuló meghatározásához, a definíciók előkészítése során tulajdonságokat, sejtéseket fogalmaz meg, s kialakul a megoldást alátámasztó indoklás igénye, valamint felismeri a matematika kisebb egységeinek belső struktúráját.

A tanítás fő módszere továbbra is a felfedeztetés, a konkrét tevékenységből, játékból, hétköznapi szituációból fakadó indukció. A tanulási tevékenység és problémamegoldás során a tanulót ösztönözni kell egyszerű problémák felfedezésére, megfogalmazására és a mindennapi életből vett szöveges problémák matematikai szempontú értelmezésére. A tanuló konkrét helyzetek megoldására képi és szimbolikus modelleket, stratégiákat alkalmaz és alkot, ezáltal fejlődik problémamegoldó és problémaalkotó képessége.

A kombinatív képességek területén a lehetőségek strukturált felsorolásából fokozatosan kialakulnak a rendszerezést segítő konkrét eszközök, stratégiák alkalmazásának készségei.

Felső tagozaton az ismert számok köre bővül a törtekkel és a negatív számokkal úgy, hogy a tanuló ezekkel műveleteket tud végezni. A tanulás-tanítás egyik lényeges elvárása, hogy a különböző, szöveggel, számokkal megadott matematikai szituációk képi, majd szimbolikus modelljeinek bevezetése fokozatos legyen. A tanuló a megismert szimbólumokkal egyszerű műveleteket végez, ismeri ezek tulajdonságait.

Az 5–8. évfolyamon a természettudományi, a digitális technológiai és a gazdasági ismeretek tanulási-tanítási tartalmakban való megjelenése lehetővé teszi a matematika alkalmazhatóságának, hasznosságának bemutatását.

Fejlődnek a tanuló készségei a matematikai kommunikáció terén. A matematikai kifejezéseket helyesen használja, a fogalmakat értelmezi, megmagyarázza, gyakorlati helyzetekben jól alkalmazza. Ismereteit összefoglalva prezentálni tudja.

A matematikai fejlesztő játékok és a számítógép, illetve más IKT-eszközök biztonságos alkalmazása mellett a tanuló megismerkedik olyan matematikai szoftverekkel, amelyek a

matematikai tudást és a digitális kompetenciákat együtt fejlesztik. Az ellenőrzés és az értékelés csak a tanult ismeretek alkalmazására terjed ki.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

- **A tanulás kompetenciái:** A matematika tanulása során elengedhetetlen a tananyag alapos és átfogó megértése. A szöveges feladatok megoldása fejleszti az értő olvasás és a releváns információk kiválasztásának készségét. Az általánosítás és az analógiák adekvát használata, több szempont egyidejű figyelembevétele, a rendszerezési képesség, a megszerzett tudás új helyzetekben való alkalmazása elősegítik az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak kialakítását, fenntartását, megerősítését. A matematika tantárgy a matematikai logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanulásához szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.
- **A kommunikációs kompetenciák:** A matematika fejleszti a tanuló azon képességét, hogy világosan, röviden és pontosan fejezze ki gondolatait. A matematika tanulása során fokozatosan alakul ki a tanuló érvelési és vitakészsége. A szöveges problémák megoldása javítja a szöveg megértésének készségét: a tanulónak meg kell keresnie az információkat és fel kell ismernie egy adott információ jelentőségét a probléma megoldása során. A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának készségrendszer.
- **A digitális kompetenciák:** A matematika tanulása során hangsúlyos szerepet kap a problémamegoldás és az algoritmikus gondolkodás, melyek elősegítik a tanuló digitális kompetenciáinak fejlesztését. A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások, applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.
- **A matematikai, gondolkodási kompetenciák:** A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására.

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

Sashalmi Tanoda Általános Iskola
1163 Budapest, Metró u. 3-7.

Helyi tanterv

Nat 2020

Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozik olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

- **A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:** A matematika tanulása fejleszti a kitartás, a pontosság, a figyelem és a fegyelmezettség képességét. A matematika tanulásától erősödik a tanuló felelősségtudata, gazdagodik az önképe, fejlődik a kooperációs készsége. A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében. A matematika tanulása elősegíti annak belátását, hogy a személyes erősségekre építeni, a hibákból pedig tanulni lehet.

A tanuló a matematikai foglalkozások során megtanulja, hogyan oszthatja meg ötleteit másokkal, és hogyan segítheti társait a matematikai fogalmak megértése vagy azok alkalmazása során. Felelősséget vállal a közösen kitűzött feladatok elvégzéséért, s megtanulja tisztelni mások álláspontját, gondolkodásmódját.

- **A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

A tanuló konkrét vagy képi reprezentációval vagy szimbolikus modellekkel végzi a matematikai gondolatok vagy kapcsolatok feltárását, majd új kapcsolatokat alakít ki a matematikai fogalmak között.

- **Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:** A kompetencia fejlesztése valódi adatok felhasználásával összeállított mindennapi problémák megoldásán keresztül történik. Ennek során a különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét. A tanuló megfelelő játékokon keresztül képessé válik a különböző kockázatok felmérésére, a számára kedvezőnek tűnő stratégia kidolgozására, és megtapasztalja döntései következményét. A matematikai projekteken való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, mérlegelő

---

gondolkodás, problémamegoldás, kezdeményezőkézség, másokkal való együttműködés készsége).

5–6. évfolyam

Az 5–6. évfolyam tanulásmódszertani szempontból átmenetet képez az alsó tagozat játékos, tevékenykedtető, felfedezettő módszerei és a matematika elméleti ismereteinek befogadását jelentő tanulási módszerek között. Továbbra is fontos szerepet játszik a szemléltetés, az eszközök használata. Elvárható a szerzett tapasztalatok értelmezése, rendszerezése, néhány területen az általánosítás lehetőségének felfedezése és megfogalmazása. A kezdeti, saját szavakkal történő megfogalmazásokat fokozatosan felváltja a matematikai fogalmakat megnevező szakkifejezések használata. Gyakorlati helyzetekben megjelenik a szakmai vita és az érvelés igénye.

A matematikai gondolkodásmódot fel kell használni a problémamegoldások során. Ehhez szükséges megfelelő szemléltető ábrákat, diagramokat, grafikonokat készíteni, ilyeneket értelmezni, elemezni és felhasználni; halmazokat jellemezni, szabályszerűségeket észrevenni, általánosító sejtéseket, állításokat megfogalmazni.

Ebben a két évfolyamban sajátítják el egyszerű szöveges feladatok megoldásának néhány stratégiáját: a hétköznapi és gyakorlati problémák megértését és megjelenítését matematikai alakban, az eredmény becslését és ellenőrzését. Tájékozódnak síkban és térben, ismerik az egyszerű síkbeli és térbeli alakzatokat. Tudják a tanult mértékegységeket átváltani. Készségszinten számolnak egész számokkal, és gyakorlottak a racionális számokkal való műveletek végzésében.

Az 5–6. évfolyamon a matematika tantárgy alapóraszám: 272 óra. Az új ismeretek a teljes óraszám négyötöd része alatt a legtöbb tanuló számára elsajátíthatók, így a fennmaradó órák felhasználhatók ismétlésre, gyakorlásra, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra és számonkérésre.

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA
Sashalmi Tanoda Általános Iskola
1163 Budapest, Metró u. 3-7.

Helyi tanterv

Nat 2020

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Halmazok	10
Matematikai logika, kombinatorika	10
Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	20
Alapműveletek természetes számokkal	16
Egész számok; alapműveletek egész számokkal	18
Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	18
Alapműveletek közönséges törtekkel	18
Alapműveletek tizedes törtekkel	14
Arányosság, százalékszámítás	20
Egyszerű szöveges feladatok	20
A függvény fogalmának előkészítése	10
Sorozatok	8
Mérés és mértékegységek	16
Síkbeli alakzatok	18
Transzformációk, szerkesztések	20
Térgeometria	16
Leíró statisztika	10
Valószínűség-számítás	10
Összes óraszám:	272

5.évfolyam

5. osztályban heti 4 órával számoltunk. Az óraszám jelzi a szabad órakeret felhasználására vonatkozó javaslatokat.

Témakör	Halmazok	Óraszám: 5 óra
TANULÁSI EREDMÉNYEK	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére: <ul style="list-style-type: none"> • elemeket halmazba rendez több szempont alapján; • részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol; • véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben; • számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint • Halmazábra készítése • Számhalmazok szemléltetése számegyenesen • Részhalmazok felismerése ábráról • Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével.	
FOGALMAK	halmaz, elem, halmazábra, részhalmaz, közös rész, egyesítés, számegyenes	
Témakör	Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	Óraszám: 20 óra

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

Helyi tanterv

Sashalmi Tanoda Általános Iskola

Nat 2020

1163 Budapest, Metró u. 3-7.

<p>TANULÁSI EREDMÉNYEK</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Biztos számfogalom kialakítása. Számolási készség fejlesztése. A műveleti sorrend használatának fejlesztése, készség- szintre emelése. Mértékegységek helyes használata és pontos átváltása. • Matematikai úton megoldható probléma megoldásának elképzelése, becslés, sejtés megfogalmazása; megoldás után a képzelt és tényleges megoldás összevetése. Egyszerűsített rajz készítése lényeges elemek megőrzésével. • Fegyelmezettség, következetesség, szabálykövető magatartás fejlesztése. Pénzügyi ismeretek alapozása. Ellenőrzés, önellenőrzés, az eredményért való felelősségvállalás.	
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes számok értelmezése milliós számkörben. Alaki érték, helyiérték. Természetes számok helyesírása. Római számírás. Számok ábrázolása számegyenesen, nagyságrendi összehasonlításuk. • A természetes számok kerekítése.	
<p>Témakör</p>	<p>Alapműveletek természetes számokkal</p>	<p>Óraszám: 16 óra</p>

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

Helyi tanterv

Sashalmi Tanoda Általános Iskola

Nat 2020

1163 Budapest, Metró u. 3-7.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • Összeadás, kivonás, szorzás osztás szóban és írásban a természetes számok körében (0 szerepe a szorzásban, osztásban). Becslés. Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel; (tíz hatványaival). • Számolási készség fejlesztése. A műveletfogalom mélyítése gyakorlati feladatok megoldásával. • A műveletekhez kapcsolódó ellenőrzés igényének és képességének fejlesztése. Önellenőrzés, önismeret fejlesztése.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • Összeg, különbség, szorzat, hányados változásai. • Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend, zárójelek használata. Műveletek eredményeinek előzetes becslése, ellenőrzése, kerekítése. • Algoritmikus gondolkodás fejlesztése. • Osztó, többszörös, osztható. Az osztópárok felsorolása.	
Témakör	Egész számok; alpműveletek egész számokkal	Óraszám: 10 óra

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A természetes számkör bővítése: az egész számok halmaza. • Negatív szám értelmezése tárgyi tevékenységgel, szemléletes modellek segítségével. • Ellentett, abszolútérték. • Egész számok ábrázolása számegyenesen, nagyság szerinti összehasonlításuk. Egész számok összeadása, kivonása a szemléltetésre támaszkodva. • Kézpénz, adósság fogalmának továbbfejlesztése. Hőmérséklet leolvasása hőmérőről. • Számolás az „időszalagon”. • Számolás földrajzi adatokkal: mélységek és magasságok értelmezése matematikai szemlélettel.
---	--

Témakör	Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	Óraszám: 10 óra
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Közönséges tört fogalma. Törtszám ábrázolása számegyenesen. • Törtek egyszerűsítése, bővítése, nagyság szerinti összehasonlításuk. • A közönséges tört szemléltetése, kétféle értelmezése, felismerése szöveges környezetben.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Tizedes tört fogalma. • A tizedes törtek értelmezése. Tizedes törtek jelentése, kiolvasása, leírása. Tizedes törtek ábrázolása számegyenesen. Tizedes törtek egyszerűsítése, bővítése, nagyság szerinti összehasonlításuk. Tizedes törtek kerekítése. • Helyiérték-táblázat használata.	

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

	<ul style="list-style-type: none"> Mértékegységek kifejezése tizedes törtekkel: dm, cl, mm,... A mérés pontosságának jelzése. A váltópénz fogalma (euró, cent).	
Témakör	Alapműveletek közösleges törtekkel	Óraszám: 18 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> Törtek összeadása, kivonása. Törtek szorzása, osztása természetes számmal. Számolási készség fejlesztése. A műveletfogalom mélyítése gyakorlati feladatok megoldásával. A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása Kapott eredmény ellenőrzése	
Témakör	Alapműveletek tizedes törtekkel	Óraszám: 8 óra

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • Tizedes törtek összeadása, kivonása. Tizedes törtek szorzása, osztása természetes számmal. Műveletek eredményeinek előzetes becslése. • Tizedes törtek szorzása, osztása 10- zel, 100-zal, 1000-rel, ... • Számolási készség fejlesztése. A műveletfogalom mélyítése gyakorlati feladatok megoldásával. Annak felismerése, hogy a természetes számoknál megtanult műveleti tulajdonságok a tizedes törtekre is érvényesek. • Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása • Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés	
	A racionális szám fogalmának előkészítése: véges és végtelen szakaszos tizedes törtek.	Óraszám: (+1 óra)
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • A mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal: természetes szám, racionális szám, pontos szám és közelítő szám.	

Témakör	Arányosság	Óraszám: 5 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • Arányos következtetések. • A mindennapi életben felmerülő, egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel. • Egyenes arányosság. • A következtetési képesség fejlesztése. Értő, elemző olvasás fejlesztése. • Annak megfigyeltetése, hogy az egyik mennyiség változása milyen változást eredményez a hozzá tartozó mennyiségnél. • Arányérzék fejlesztése, a valóságos viszonyok becslése települések térképe alapján.	

Folyamatos, az adott témakör órakeretébe beszámítva.	<ul style="list-style-type: none"> • Szöveges feladatok megoldása. • Adatok meghatározása. Összefüggések megkeresése, tervekészítés. • A matematikai modell felírása. Becslés. • A terv végrehajtása, megoldás. Ellenőrzés. • Szöveges válasz.
--	---

Témakör	Mérés, mértékegységek	Óraszám: 4 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK Folyamatos, az adott témakör órakeretébe beszámítva.	<ul style="list-style-type: none"> • Szabványmértékegységek és átváltásuk: hosszúság (terület, térfogat, űrtartalom), idő, tömeg. <p><i>Megjegyzés:</i> A mértékegységek alkalmazása nyomon követi a szám- és a művelet- fogalom fejlődését.</p>	

Témakör	Geometria	Óraszám: 28 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • A tér elemei: pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, test, felület. Egyenesek kölcsönös helyzete: metsző, párhuzamos, merőleges, kitérő egyenesek. • A tanult térelemek felvétele és jelölése. • Absztrakt fogalmak szemléleti alapozása. Körző, vonalzó helyes használata, két vonalzóval párhuzamosok, merőlegesek rajzolása. • Testek vizsgálatának előkészítése.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK Síkbeli alakzatok Mértékegységek	<ul style="list-style-type: none"> • Síkidomok, sokszögek (háromszögek, négyszögek) fogalma. Sokszögek kerülete. Egybevágó (ugyanolyan alakú és méretű) sík- idomok. Kicsinyítés, nagyítás. • Téglalap, négyzet tulajdonságainak vizsgálata, kerülete. • Síkidomok, tulajdonságainak vizsgálata, közös	

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

Sashalmi Tanoda Általános Iskola
1163 Budapest, Metró u. 3-7.

Helyi tanterv

Nat 2020

	<p>tulajdonságok felismerése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adott alakzatok kerületének meghatározása méréssel, számolással. Méterrúd, mérőszalag használata. Számolási készség fejlesztése. • A terület mérése, mértékegységei. A téglalap, négyzet területe.
Térgeometria Mértékegységek	<ul style="list-style-type: none"> • Kocka, téglatest tulajdonságai, él, lap, csúcs. Téglatest (kocka) hálójá, felszínének fogalma, a felszín kiszámítása. • A térfogat szemléletes fogalma. • A térfogatmérés mértékegységei. A téglatest (kocka) térfogatának kiszámítása. • Az űrtartalom mérése, mértékegységei. Az űrtartalom mértékegységei- nek és a térfogatmérés mértékegységeinek a kapcsolata.
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK Szerkesztések	<ul style="list-style-type: none"> • Háromszög szerkesztése három oldalból. A háromszög-egyenlőtlenség felismerése. Két ponttól egyenlő távolságra lévő pontok. Szakaszfelező merőleges. Adott egyenesre merőleges, adott egyenessel párhuzamos szerkesztése. <p>Kiegészítő tananyag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Téglalap szerkesztése. <p>Megjegyzés: A témakört az ismerkedés szintjén dolgozzuk fel. Alaposabb tárgyalására, a fogalmak rendszerezésére és a szerkesztések begyakorlására 6. osztályban kerül sor.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • A szögtartomány, szög fogalma, mérése szögmérővel (fok, szögperc, szög- másodperc). Szögfajták. A szög jelölése, betűzése. <p><i>Matematikatörténet:</i> görög betűk használata a szögek jelölésére.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szögmérő használata. Fogalomalkotás

	<p>mélyítése. Törekvés a pontos munkavégzésre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódás iránytűvel, tájolóval.
--	---

Témakör	A függvény fogalmának előkészítése Sorozatok	Óraszám: 8 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • Helymeghatározás gyakorlati szituációkban, konkrét esetekben. • A Descartes-féle derékszögű koordináta-rendszer. <p><i>Matematikatörténet:</i> Descartes.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megadott pont koordinátáinak leolvasása, illetve koordináták segítségével pont ábrázolása a Descartes-féle koordináta-rendszerben. • Összetartozó adatok táblázatba rendezése. Táblázat hiányzó elemeinek pótlása ismert vagy felismert szabály alapján, ábrázolásuk grafikonon. • Összefüggések felismerése. Együtt változó mennyiségek összetartozó adatpárjainak jegyzése: tapasztalati függvények, sorozatok alkotása. • Változó mennyiségek közötti kapcsolatokat, ábrázolásuk derékszögű koordináta-rendszerben. • Az egyenes arányosság függvény grafikonja (előkészítő jelleggel).	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK Sorozatok	<ul style="list-style-type: none"> • Sorozat megadása a képzés szabályával, illetve néhány elemével. • Példák konkrét sorozatokra. Sorozatok folytatása adott szabály szerint. • Szabálykövetés, szabályfelismerés. • Annak felismerése, hogy a néhány elemével adott sorozat végtelenül sokféleképpen folytatható.	

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

Sashalmi Tanoda Általános Iskola
1163 Budapest, Metró u. 3-7.

Helyi tanterv

Nat 2020

Kulcsfogalmak	Sorozat, koordináta-rendszer, táblázat, grafikon.	
Témakör	Statisztika Valószínűség-számítás	Óraszám: 8 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése. • Egyszerű diagramok értelmezése, táblázatok olvasása, készítése. • Átlagszámítás néhány adat esetén (számtani közép). • Az átlag lényegének megértése. Számolási készség fejlődése.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • Valószínűségi játékok és kísérletek dobókockák, pénzérmék segítségével. • Valószínűségi és statisztikai alapfogalmak szemléleti alapon történő kialakítása. • Kommunikáció és együttműködés a páros, ill. csoportmunkákban. • Valószínűségi kísérletek végrehajtása.	
Kulcsfogalmak	Esemény, biztos esemény, lehetetlen esemény. Adat, diagram, átlag.	
Összesen: 136 óra+4 óra+4 óra	<ul style="list-style-type: none"> • A mértékváltás (4 óra) gyakorlása folyamatos. • A fennmaradó 4 óra a több gyakorlást igénylő témakörnél használható fel.	

6. évfolyam

6. osztályban heti 4 órával számoltunk. Az óraszám jelzi a szabad órakeret felhasználására vonatkozó javaslatokat.

Témakör	Óraszám
Számok és műveletek	46
Mérés - geometria	18
Arányosság, százalékszámítás	34
Kerület, terület, felszín, térfogat	20
Statisztika, valószínűség számítás	10
Összesen:	144

1. Számok és műveletek

Óraszám: 46 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK	<ul style="list-style-type: none"> ismeri és helyesen alkalmazza a műveleti sorrendre és a zárójelzésre vonatkozó szabályokat fejben, írásban és a racionális számok körében; a műveleti szabályok ismeretében ellenőrzi számolását, a kapott eredményt ésszerűen kerekíti; a gyakorlati problémákban előforduló mennyiségeket becsülni tudja, feladatmegoldásához ennek megfelelő tervet készít; meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét; ismeri az egész számokat.
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMEREK	<ul style="list-style-type: none"> Az egész számok halmaza. Egész számok ábrázolása számegyenesen, nagyság szerinti összehasonlításuk. Egész számok összeadása, kivonása, szorzása, osztása. Zárójelhasználat, műveleti sorrend. A korábban szemléletes úton kialakuló fogalom magasabb absztrakciós szintre emelése. Szabályok megfogalmazása és követése. Törtek, speciálisan tizedes törtek összeadása, kivonása. Tört szorzása törttel, tört osztása törttel. A reciprok fogalma. Szorzás, osztás tizedestört alakú számmal. Műveletek eredményének előzetes becslése, ellenőrzése, kerekítése. Számolási készség fejlesztése. A műveletfogalom általánosítása és mélyítése gyakorlati feladatok megoldásával. A természetes számokra

	<p>tanult algoritmusok általánosítása, alkalmazása. Az egyértelműség és a következetesség fontossága.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A racionális szám fogalma: Negatív törtek értelmezése, ábrázolásuk számegyenesen. Számolás negatív törtekkel és negatív tizedes törtekkel. Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek. • A mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal: természetes szám, racionális szám, pontos szám és közelítő szám. • Osztó, többszörös, oszthatóság, osztópárok. Egyszerű oszthatósági szabályok 2-vel, 3-mal, 5-tel, 9-cel, 10- zel [100-zal, 4-gyel, 25-tel]. • Két szám közös osztói, közös többszörösei. • A tanult ismeretek felhasználása a törtek egyszerűsítése, bővítése során • A korábban tanultakból kiindulva új összefüggések „felfedezése”. • Két szám közös osztóinak, majd a legnagyobb közös osztónak a kiválasztása az összes osztóból. A legkisebb pozitív közös többszörös megkeresése. • Számolási készség fejlesztése szóban. A bizonyítási igény felkeltése. • Megjegyzés: A „spirális” építkezés elve alapján 7. osztályban – magasabb szinten – visszatérünk ennek az anyagrésznek a tárgyalására.
FOGALMAK	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes szám. Tizes számrendszer, helyiérték, alaki érték, számegyenes, kerekítés. Az összeg tagjai (összeadandók), kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzat, a szorzat tényezői (szorzandó, szorzó), osztandó, osztó, hányados, maradék • Egész szám, pozitív szám, negatív szám, előjel, ellentett, abszolút érték. • Tört, számláló, nevező, közös nevező, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés. Reciprok. Tizedes tört. • véges és végtelen szakaszos tizedes tört. Racionális számok.

2. Mérés, geometria

Óraszám: 18 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén; • ismeri a tengelyesen szimmetrikus háromszöget; • ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között; • ismeri a háromszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, háromszög-egyenlőtlenség. • ismeri az egybevágóság fogalmát • ismeri a tengelyes tükrözés tulajdonságait • tengelyesen szimmetrikus négyszögek, sokszögek • szerkesztések
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • A korábban tanult fogalmak felelevenítése, rendszerezése, kiegészítése. • Körző, vonalzó helyes használata, két vonalzóval párhuzamosok,

	<p>merőlegesek rajzolása, alapszerkesztések.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanult térelemek felvétele és jelölése. • Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok: Kör (körvonal, körlap) fogalma, körszelet, körcikk. Sugár, átmérő, húr, szelő, érintő • Két ponttól egyenlő távolságra levő pontok. Szakaszfelező merőleges. Adott egyenesre merőleges szerkesztése. Adott egyenessel párhuzamos egyenes szerkesztése. • Téglalap, négyzet szerkesztése. • Háromszögek és csoportosításuk. Hegyesszögű, derékszögű, tompaszögű háromszög. Egyenlő szárú, egyenlő oldalú háromszög. • A tanultak alkalmazása háromszögek megszerkesztésében. • A tengelyes tükrözés. • Egyszerű alakzatok tengelyes tükörképének megszerkesztése. • A tengelyes tükrözés tulajdonságai. • Szimmetrikus ábrák készítése. Tükrözés körzővel, vonalzóval. Tükrözés koordináta-rendszerben. • Pont, egyenes, szög, háromszög, kör képe, irányításváltás. Transzformációs szemlélet fejlesztése. • Tengelyesen szimmetrikus alakzatok. A kör szimmetriatengelyei. • Tengelyesen szimmetrikus háromszögek. • Tengelyesen szimmetrikus sokszögek (például a szabályos sokszögek). • Tengelyesen szimmetrikus négyszögek (deltoid, rombusz, húrtrapéz, téglalap, négyzet).
FOGALMAK	<ul style="list-style-type: none"> • Pont, egyenes, szakasz, félegyenes, sík. Egyenesek kölcsönös helyzete (metsző, merőleges, párhuzamos, kitérő); sík és egyenes, két sík kölcsönös helyzete. Távolság, szakaszfelező merőleges, szögfelező. • Síkidom, sokszög. Háromszög, hegyesszögű, tompaszögű, derékszögű háromszög; egyenlő szárú, egyenlő oldalú háromszög. Négyszög, téglalap, négyzet, húrtrapéz, deltoid, rombusz. • Kör (körvonal, körlap, körív, körcikk, körszelet), átmérő, sugár, érintő. • Szögtartomány, szögfajták (nullszög, hegyesszög, derékszög, tompaszög, egyenesszög, homorúsög, tompaszög). Kerület, terület, a terület mértékegységei. • Egybevágóság, tengelyes tükrözés, tengelyes szimmetria.

3. Arányosság, százalékszámítás, függvények

Óraszám: 34 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK	<ul style="list-style-type: none"> • felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben; • felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját; • ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
--------------------------------	--

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

	<ul style="list-style-type: none"> • Törtrész számítási feladatok az egyenesen arányos mennyiségek kapcsolatainak alkalmazásával • Századrész és százalék elnevezések párhuzamos használata gyakorlati helyzetekben
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • Két szám aránya. Egyenes arányossági következtetések. • A mindennapi életben felmerülő, egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel. • Fordított arányosság. Arányos osztás. • A következtetési képesség fejlesztése. Értő, elemző olvasás fejlesztése. • Annak megfigyeltetése, hogy az egyik mennyiség változása milyen változást eredményez a hozzá tartozó mennyiségnél. Arányérzék fejlesztése, a valóságos viszonyok becslése, települések térképe alapján. • A százalék fogalmának megismerése gyakorlati példákon keresztül. Az alap, a százaléérték és a százalékláb értelmezése. Egyszerű százalékszámítási feladatok megoldása következtetéssel. • Az alap, a százaléérték és a százalékláb megkülönböztetése. • Az eredmény összevetése a feltételekkel, a becsült eredménnyel, a valósággal. • Nyitott mondat, egyenlet, egyenlőtlenség. Alaphalmaz, megoldáshalmaz. Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, lebontogatással. A megoldások ábrázolása számegyenesen, ellenőrzés behelyettesítéssel. Ismerkedés a mérlegelvvvel. Szöveges feladatok megoldása egyenlettel. • Önálló problémamegoldó képesség kialakítása és fejlesztése. • Állítások megítélése igazságértékük szerint. Az egyenlő, nem egyenlő fogalmának elmélyítése. Ellenőrzés. • Ismerkedés a mérlegelvvvel: szemléletes játékos feladatok megoldása.
FOGALMAK	<ul style="list-style-type: none"> • Két szám aránya, egyenes arányosság, fordított arányosság. Százalék, százaléérték, alap, százalékláb. • Nyitott mondat, egyenlet egyenlőtlenség, alaphalmaz, megoldás, igazsághalmaz (megoldáshalmaz).

4. Kerület, terület, felszín, térfogat

Óraszám: 20 óra

ÓRÓKÓS ÓKOISKOLA

TANULÁSI EREDMÉNYEK	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri a sokszögek fogalmát, kerület és terület meghatározása • alakzatok a térben • testek felszíne és térfogata
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • A sokszög szemléletes fogalma. Tulajdonságaik vizsgálata: átlók száma (általános összefüggés megkeresése), konvexitás. • Téglalap, négyzet és háromszög kerületének, területének mérése a természetes és az épített környezetben • Téglalap, négyzet kerületének, területének kiszámítása • Sokszögek területének meghatározása átdarabolással • Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának mérése a természetes és az épített környezetben • Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának kiszámítása • Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló • Testek felszíne és térfogata • Felszínszámítással kapcsolatos gyakorlati feladatok • Átdarabolással megoldható testek térfogata
FOGALMAK	<ul style="list-style-type: none"> • Kerület, terület, a terület mértékegységei. • Test, csúcs, él, lap. Gömb. Téglatest, kocka felszíne, hálója, térfogata.

5. Statisztika, valószínűség számítás

Óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK	<ul style="list-style-type: none"> • értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti; • adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is; • különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak; • megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg; • konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja. • valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is; • valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ; • ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> • Adatokat, táblázatokat és diagramokat tartalmazó források felkutatása (például háztartás, sport, egészséges életmód, gazdálkodás) • A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram) kisméretű mintán • A hétköznapi életből gyűjtött adatok táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos és digitális eszközökkel kisméretű minta esetén • Azonos adathalmazon alapuló kördiagram és oszlopdiagram összehasonlítása becslés alapján kisméretű minta esetén • Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint • Átlag fogalmának ismerete, alkalmazása • Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek • Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése
FOGALMAK	<ul style="list-style-type: none"> • adat, diagram, átlag • valószínűségi kísérlet, „biztos” esemény; „lehetséges, de nem biztos ” esemény; „lehetetlen” esemény

A fejlesztés várt eredményei a 6. osztály végén	<p><i>Gondolkodási és megismerési módszerek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • konkrét esetekben halmazokat felismer és ábrázol. • állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.. <p><i>Számtan, algebra</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén; • ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben;
---	---

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

Helyi tanterv

Sashalmi Tanoda Általános Iskola

Nat 2020

1163 Budapest, Metró u. 3-7.

	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait; • a természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékok szerint csoportosítja. • érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén; • ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben; • ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait; • a természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékok szerint csoportosítja. • gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli. • meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét; • ismeri az egész számokat. • ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat; • érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén; • megfelelteti egymásnak a racionális számok közös nevezőre hozott törteit és tizedes tört alakját. • meghatározza konkrét számok reciprokát. • gyakorlati feladatok megoldása során tizedes törtet legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli. • megoldását ellenőrzi. <p><i>Összefüggések, függvények, sorozatok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa. • sorozatokat adott szabály alapján folytat; • néhány tagjával adott sorozat esetén felismer és megfogalmaz képzési szabályt. <p><i>Geometria</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • síkbeli tartományok közül kiválasztja a szögtartományokat, nagyság szerint összehasonlítja, méri, csoportosítja azokat. • csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalaiik szerint; • felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat. • tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben; • felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat; • a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít; • ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőleget, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöveget másol. <p><i>Valószínűség, statisztika</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. • Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, ábrázolása.
Ismétlés, számonkérés: Szabad órakeret (5 %)	16 óra
Összesen: 144 óra	

8.évfolyam

8.osztályban heti 4 óra

Áttekintő táblázat:

Témakör	Óraszám
Gondolkodási és megismerési módszerek	48 óra
Számelmélet, algebra	7 óra
Összefüggések, függvények, sorozatok	16 óra
Geometria	46 óra
Statisztika, valószínűség	12 óra
Ismétlés, számonkérés	15 óra
Összesen:	144 óra

1. Gondolkodási és megismerési módszerek

Óraszám: 7 óra

Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> - Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata. Definíció megértése és alkalmazása. A matematikai szaknyelv pontos használata. - Halmaz, elem, eleme, mint nem definiált alapfogalmak; üres halmaz. - Halmaz részhalmaza, halmazok kiegészítő halmaza, közös része (metszete), egyesítettje (uniója), különbsége. - Számhalmazok ismerete - Kombinatorikus, valószínűségi és statisztikai szemlélet fejlesztése. Az adatok gyűjtését, feldolgozását, elemzését, értelmezését. - Gráfok használata a matematika különböző témaköreiben. - Logikus gondolkozás, szövegértelmező képesség. A tanultak gyakorlati alkalmazása.
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> - Halmazba rendezés több szempont alapján a halmazműveletek alkalmazásával. - Két véges halmaz uniója, különbsége, metszete, részhalmaz. - Az „és”, „vagy”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden” „legalább”, „legfeljebb” kifejezések használata. - A matematikai bizonyítás előkészítése: sejtések, kísérletezés, módszeres próbálkozás, cáfolás. - Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása különféle módszerekkel (fadiagram, útdiagram, táblázatok készítése). Sorba rendezés, kiválasztás. Néhány elem esetén az összes eset felsorolása.
Fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> - Halmaz, elem, részhalmaz, egyesítés, metszet.

	<ul style="list-style-type: none"> - Alaphalmaz. - Igaz, hamis, nem, és, vagy, minden, van olyan, biztos, lehetséges, lehetetlen. - A nyelv logikai elemei (nem, és, vagy, ha ..., akkor ..., mindig, van olyan, legalább, legfeljebb).
--	--

2. Számelmélet, algebra

Óraszám: 48 óra

Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> - A számhalmazok (természetes, egész, racionális számok) ismerete. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. - Műveletek természetes szám kitevőjű hatványokkal, a hatványozás azonosságainak felismerése, alkalmazása. - A 10 egész kitevőjű hatványainak értelmezése, 0-nál nagyobb, 1-nél kisebb számok normálalakja. Számolás normálalakkal. - Az oszthatósággal kapcsolatos definíciók, tételek, számolási eljárások ismerete, alkalmazása egyszerű oszthatósági feladatok megoldásában, törtek egyszerűsítésében, törtekkel végzett műveletek végrehajtásában. - A négyzetgyökvonás fogalmának ismerete, pozitív számok négyzetgyökének (közelítő) meghatározása számológép segítségével. - Az arány fogalmának ismerete, alkalmazása. Arányos osztás végrehajtása. Az egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása. Százalékszámítási feladatok megoldása. Kamatos kamat kiszámítása. - Algebrai egész kifejezések helyettesítési értékének meghatározása. Algebrai egész kifejezések összevonása, szorzása egytagú kifejezéssel. - Az egyenlet, egyenlőtlenség, azonosság, azonos egyenlőtlenség fogalmának ismerete. - Szöveges feladatok értelmezése, összefüggések lefordítása a matematika nyelvére, a számítások végrehajtása, az eredmény ellenőrzése a szöveg alapján.
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> - A racionális szám fogalma. - A természetes, egész és racionális számok halmazának kapcsolata. - A racionális számok tizedestört alakja (véges, végtelen szakaszos tizedestörtek). - Műveletek racionális számkörben írásban és számológéppel. - A zárójel és a műveleti sorrend alkalmazása. - A hatványozás fogalma nemnegatív egész kitevőre. Számolás hatványokkal. A hatvány kiszámítása számológéppel. - 10 természetes kitevőjű hatványai. - 1-nél nagyobb számok normálalakja. - Osztó, többszörös. Oszthatósági szabályok. Összetett oszthatósági feladatok. Prímszám, összetett szám. Prímtényező felbontás. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. - Arány, aránypár, arányos osztás, arányossági következtetések. - Százalékszámítás. A mindennapjainkhoz köthető százalékszámítási feladatok. - Számok négyzete, négyzetgyöke. - Példa irracionális számra (π, $\sqrt{2}$).

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

	<ul style="list-style-type: none"> - Az algebrai egész kifejezés fogalma. Egytagú, többtagú, egynemű kifejezés fogalma. Helyettesítési érték kiszámítása. - Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás. Egytagú és többtagú algebrai egész kifejezések szorzása racionális számmal, egytagú egész kifejezéssel. - Mérlegelv, azonosság, azonos egyenlőtlenség. - Szöveges feladatok megoldása egyenlettel, egyenlőtlenséggel. - Egyenlettel megoldható típusfeladatok egyszerű példákkal. Számok helyiértékével kapcsolatos feladatok. Geometriai számításokkal kapcsolatos feladatok. Fizikai számításokkal kapcsolatos feladatok. Százalékszámítási feladatok, Keverési feladatok, Együttes munkavégzéssel kapcsolatos feladatok, Pénzügyi feladatok.
Fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> - Racionális szám. - Hatvány, alap, kitevő. - Normálalak, négyzetgyök. - Osztó, maradék, többszörös, osztható, prímszám, összetett szám, prímtényező felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Relatív prím, számrendszer. - Arány, aránypár, arányos osztás, egyenes és fordított arányosság. Százalékalap, százalékláb, százaléérték. Kamat, kamatos kamat. - Algebrai egész kifejezés, változó, együttható, helyettesítési érték, egynemű kifejezés, összevonás, zárójelfelbontás. Kiemelés, egytagú, többtagú kifejezés. - Nevezetes azonosságok. - Egyenlet, változó, egyenlőtlenség, alaphalmaz, megoldáshalmaz, azonosság, mérlegelv, ellenőrzés.

3. Összefüggések, függvények, sorozatok

Óraszám: 16 óra

Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> - A hozzárendelés (reláció) megadása diagrammal, táblázattal, grafikonnal, szabállyal. Alaphalmaz, képhalmaz fogalmának ismerete. - Egyértelmű hozzárendelés, függvény fogalmának, valamint az értelmezési tartomány, értékkészlet fogalmának ismerete. - A lineáris függvénnyel kapcsolatos fogalomrendszer ismerete, konkrét lineáris függvény grafikonjának megrajzolása. - Számítási sorozatok felismerése, szabály alkotása. - Az abszolútérték függvény, a másodfokú függvény, a fordított arányosság függvényének ismerete. - A számítási sorozat felismerése.
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> - Mennyiségek közti kapcsolatok ábrázolása grafikonnal. Függvények és ábrázolásuk a derékszögű koordináta-rendszerben. - Lineáris függvény, egyenes arányosság fogalma, grafikus képe. - Példák nemlineáris függvényre: abszolútérték-függvény, négyzetgyökfüggvény, másodfokú függvény, reciprokfüggvény, fordított arányosság. - Függvények jellemzése növekedés, fogyás.

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

	<ul style="list-style-type: none"> - Grafikonok olvasása, értelmezése, készítése: szöveggel vagy matematikai alakban megadott szabály grafikus megjelenítése értéktáblázat segítségével. - Egyenlet, egyenlőtlenségek grafikus megoldása - Egyszerű sorozatok vizsgálata. A sorozat, mint speciális függvény. Sorozatok készítése, vizsgálata. A számtani sorozat. - A számtani sorozat megadása az első taggal és a differenciával. Az első n tag összegének kiszámítása Gauss-módszerrel. - Ismerkedés a mértani sorozattal.
Fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> - Hozzárendelés, függvény, értelmezési tartomány, értékészlet, zérushely, szélsőérték, monotonitás. - Egyenes arányosság, fordított arányosság. - Sorozat, számtani sorozat, differencia. - Lineáris függvény, elsőfokú függvény, nulladfokú függvény, abszolútérték-függvény, másodfokú függvény.

4. Geometria

Óraszám: 46 óra

Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű számításos feladatok a geometria különböző területeiről, kerület-, terület-, felszín- és térfogat-számítás. - Ismeri a háromszög tulajdonságait (háromszög-egyenlőtlenség, háromszög szögei és oldalai közötti összefüggések, háromszög belső és külső szögeire vonatkozó összefüggések), háromszögek csoportosítása szögeik és oldalai szerint. Háromszög-szerkesztések lépéseinek leírása, a szerkesztések elvégzése. - Szögekkel kapcsolatos számítások. - A Pitagorasz-tétel és a hasonlóság alkalmazása. - Négyszögek (speciálisan a nevezetes négyszögek) belső és külső szögeire vonatkozó összefüggések ismerete. - Tengelyes és középpontos tükrökép, eltolt alakzat képeinek megszerkesztése. A tanult egybevágósági transzformációk vizsgálata, tulajdonságaik felsorolása. - Kicsinyítés és nagyítás felismerése, a középpontos hasonlóság felismerése, tulajdonságainak ismerete.
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> - Tételek kölcsönös helyzete, távolsága. Szögek értelmezése síkban és térben. Szögpárok. Adott tulajdonságú ponthalmazok. Egyszerű szerkesztések végrehajtása. - A síkidomokról, sokszögekről tanultak felelevenítése. - Háromszögek osztályozása oldalak, illetve szögek szerint. A háromszögek kerületének, területének kiszámítása. Összefüggések a háromszög belső és külső szögei között. A háromszögek egybevágóságának esetei. Háromszögek szerkesztése. A háromszögek magassága, magasságvonala. - Pitagorasz tétele. A Pitagorasz-tétel alkalmazása geometriai számításokban, egyszerű bizonyításokban. Pitagorasz számhármak. - Négyszögek, belső és külső szögek összege, kerületük. A speciális négy-szögek, trapéz, deltoid, húrtrapéz, paralelogramma, speciális paralelogrammák definíciója, tulajdonságai.

ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

	<ul style="list-style-type: none"> - A sokszög területének szemléletes fogalma, téglalap, paralelogramma, deltoid, trapéz, háromszög kerülete, területe. A Pitagorasz-tétel alkalmazása. - A kör és részei. Sugár, átmérő, szelő, húr, érintő. A kör kerülete, területe. - Sokszöglapokkal határolt testek. Az egyenes hasáb és a forgáshenger hálója, tulajdonságai, felszíne, térfogata. - Ismerkedés a gúlával, forgáskúppal és a gömbbel. - Mértékegységek átváltása racionális számkörben. Hosszúság, terület, térfogat, úrtartalom, tömeg, idő mérése. - Geometriai transzformáció. A háromszögek egybevágóságának alap- esetei. A tengelyes tükrözés és szimmetria, a középpontos tükrözés és szimmetria és az eltolás. A vektor szemléletes fogalma. Az egybevágóság tulajdonságai. Egyszerű szerkesztési feladatok.
Fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> - Geometriai transzformáció. Egybevágóság: tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, eltolás, vektor. - Tengelyes szimmetria, húrtrapéz, deltoid. Középpontos szimmetria, paralelogramma, rombusz. - Egyállású szög, váltószög, csúcshszög. - Hasonlóság, hasonlóság aránya, kicsinyítés, nagyítás. Középpontos hasonlóság. - Sokszögek belső és külső szöge. Háromszög, magasságvonal. Terület. - Hasáb; alaplap, alapél, oldallap, oldalél, testátló, lapátló. Henger, alkotó, palást. Hasáb és henger felszíne és térfogata. Gúla, kúp, gömb, felszín, térfogat.

5. Statisztika, valószínűség

Óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> - Az eredmények lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása, a tapasztalatok levonása. - A valószínűség fogalma, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt. Események valószínűségének kiszámítása. - Adathalmaz rendezése megadott szempontok szerint, táblázatok készítése. Adat gyakoriságának és relatív gyakoriságának kiszámítása. A középértékek (középső érték, átlag, leggyakoribb érték) és a terjedelem meghatározása. Diagramok (vonal-, oszlop-, szalag-, kördiagram) olvasása, készítése.
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> - Adatok gyűjtése, rendszerezése, adatsokaság szemléltetése, grafikonok, diagramok készítése. - Adathalmazok elemzése (átlag, módusz, medián) és értelmezése, ábrázolásuk. - Valószínűségi kísérletek. Valószínűség előzetes becslése, szemléletes fogalma. Valószínűségi kísérletek kimeneteleinek lejegyzése. Gyakoriság, relatív gyakoriság fogalma.
Fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> - Diagram, gyakoriság, relatív gyakoriság, átlag, módusz, medián, terjedelem. - Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése. - Valószínűség

A fejlesztés várt eredményei a 8.osztály végén	<p>Gondolkodási és megismerési módszerek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Elemek halmazba rendezése több szempont alapján. – Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása. – Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben. – Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával. – Fagráfok használata feladatmegoldások során. <p>Számтан, algebra</p> <ul style="list-style-type: none"> – Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Az eredmény becslése, ellenőrzése., helyes és értelmes kerekítése. – Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság. – A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során. – A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül. – Prímszám, összetett szám. Prímtényező felbontás. – Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval. – Négyzetre emelés, négyzetgyökvonás, hatványozás pozitív egész kitevők esetén. – Elsőfokú egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel. Ellenőrzés. A megoldás ábrázolása számegyenesen. – A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában. – Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére. <p>Összefüggések, függvények, sorozatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint. – Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is. – Grafikonok elemzése a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon. <p>Geometria</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanuló a geometriai ismeretek segítségével képes jó ábrákat készíteni, pontos szerkesztéseket végezni. – Ismeri a tanult geometriai alakzatok tulajdonságait (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), tudását alkalmazza a feladatok megoldásában.
--	---

<ul style="list-style-type: none">
– Tengelyes és középpontos tükörkép, eltolt alakzat képeinek szerkesztése. Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül).
– A Pitagorasz-tételt kimondása és alkalmazása számítási feladatokban.
– Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban.
– A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében ki tudja számolni a mindennapjainkban előforduló testek térfogatát, űrmértékét. <p>Valószínűség, statisztika</p> <ul style="list-style-type: none">
– Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.
– Konkrét feladatok kapcsán a tanuló érti az esély, a valószínűség fogalmát, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt.
– Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.
– Néhány kiemelkedő magyar matematikus nevének ismerete.

Összeállította:

Reál Szakmai Munkaközösség

2020